

Pressemelding fra EOS-utvalget: Årsmeldingen for 2025 er overlevert

EOS-utvalget er opprettet av Stortinget for å kontrollere at de hemmelige tjenestene ikke krenker noens rettigheter, at de ikke utilbørlig skader samfunnets interesser og at tjenestenes virksomhet ikke bryter lover eller regler. Utvalget arbeider uavhengig av Stortinget og leverer ugraderte årsmeldinger og særskilte meldinger til Stortinget.

Utvalget har i dag, 18. mars 2026, overlevert årsmeldingen for 2025 til Stortinget.

Fra kontrollen i 2025 trekker utvalget frem følgende hovedpunkter:

Utvalget har gjennom sin kontroll av Politiets sikkerhetstjeneste (PST) i 2025 sett flere eksempler på problemstillinger og avvik som kan skyldes mangel på tilstrekkelige digitale verktøy som kan tilrettelegge for etterlevelse av regelverket. Et eksempel på dette fra 2025 er manglende revurdering av cirka 6 500 registreringer innen femårsfristen.

Kontrollen som utvalget har utført av Etterretningstjenestens (E-tjenestens) metode tilrettelagt innhenting av grenseoverskridende kommunikasjon i 2025 har vært mer omfattende enn i tidligere år. I november 2025 leverte utvalget en særskilt melding til Stortinget om tjenestens ulovlige lagring av innholdsdata. I meldingen løftet utvalget frem utfordringer ved lovens skille mellom metadata og innholdsdata opp mot at E-tjenesten ikke har klart å tilpasse dette skillet til anskaffet programvare. Av hensyn til E-tjenestens oppdrag og utvalgets mulighet til å kontrollere, ser utvalget det som viktig at disse utfordringene får en rask avklaring.

Utvalget er også bekymret for de vedvarende utfordringene på klareringsfeltet som gjelder lang saksbehandlingstid og utilstrekkelig samordning, rutiner og digitalisering. Dette går utover den enkeltes rettssikkerhet, medfører at personer får sine yrkesliv satt på vent, og det kan gå utover rikets sikkerhet og beredskap.

Utvalget har også uttalt seg i en rekke enkeltsaker, blant annet:

E-tjenesten

- E-tjenesten fikk i en sak kritikk for å ha behandlet fortrolig kommunikasjon mellom advokat og klient i strid med loven.

PST

- I en begjæring fra PST til retten i en sak om skjult kameraovervåking fikk ikke retten den informasjonen den burde fått for å kunne vurdere om overvåkingen av et sosialt møtepunkt var nødvendig og forholdsmessig.
- PST brøt sletteplikten for opplysninger om samtaler mellom advokat og klient innhentet ved kommunikasjonskontroll. Utvalget fant metadata knyttet til flere hundre advokat/klientsamtaler, metadata knyttet til lege-pasient-kommunikasjon og, ved ett tilfelle, innhold om helseinformasjon knyttet til samtaler med offentlig ansatte.

Klareringsmyndighetene

- Utvalget kritiserte i 2024 Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA) for ikke å sikre forsvarlig fremdrift i klareringssaker for personer, med tilknytning til andre stater, som var innkalt til førstegangstjeneste. To år etter er det fortsatt få tegn til bedring.

- Utvalget ser en bekymringsfull økning i saksbehandlingstid og restanser hos Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) på klareringer som gis leverandører som brukes i sikkerhetsgraderte anskaffelser.
- FSA har fått kritikk for lang saksbehandlingstid i samtlige klagesaker for utvalget. I en av sakene hadde klareringssaken ligget i minst åtte måneder ekstra fordi en saksbehandler hadde sluttet og ingen hadde overtatt saken.
- I kontrollen av klareringsmyndigheten i PST fant utvalget at tjenesten i noen saker hadde lagt vekt på betydningen personen som skulle klareres hadde for PSTs operative evne. Det er ikke rom for å vektlegge hensynet til operativ evne i seg selv ved vurdering av om klarering skal gis. Dette kan føre til aksept av mer risiko og til ubegrunnet forskjellsbehandling.